

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET“ című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakabszerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronkint tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Blancz József Pécssett.

Pécs-baranyai képes naptár az 1909-iki közönséges évre. XXV. évfolyam. (N. 8-r. 48, 19, 18 l.) Pécs, 1909. Blancz József. 60 f.

Fodor Domokos Tordán.

György János dr. Hit és haladás. Mult és jövő társadalmi kifejlés fokozatos hitnyilvánulásként fogva föl. 2 kötet. (N. 8-r. 291, 292—577 l.) Torda, 1908. Fodor Domokos. A 2 kötet 5 k.
— Jézus és az újszövetség. (N. 8-r. 338 l.) Torda, 1908. Fodor Domokos. 3 k.

Franklin-Társulat Budapesten.

Bálint Imre. Keleti képek. (8-r. 264 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. 3 k. 20 f.
Erdélyi Zoltán. Bazsalikom. Költői elbeszélés. Az Akadémia által a Nádasdy-féle száz aranyas díjjal jutalmazott pályamű. (K. 8-r. 114 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. 3 k.
Irók tára, Filozófiai —. Szerkesztik Alexander Bernát és Bánóczy József. VIII. kötet. (N. 8-r.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. VIII. kötet. Kant prolegomenái minden teendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelni. Fordította s bevezetéssel ellátta Alexander Bernát. 2. javított és bővített kiadás. (XVIII, 128 l.) 2 k. 80 f.
Jósika Miklós összes művei. Sajtó alá rendezi dr. Badiós Ferencz. (8-r.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. Egy-egy kötet 3 k., díszkötésben 5 k.
A csehek Magyarországon. Korrajz I. Mátyás király idejéből. 8. kiadás. 2 kötet. (248, 255 l.)
— regényei. Új olcsó kiadás. 17—24. füzet. (K. 8-r.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. Egy-egy füzet 1 k.
17—20. füzet. II. Rákóczi Ferencz. I. és II. kötet. 4. kiadás. (313 l.)
21—24. füzet. Ugyanaz. III. és IV. kötet. 4. kiadás. (340 l.)
Kecskeméthy Aurél naplója. 1851—1878. Sajtó alá rendezte, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Rózsa Miklós. (8-r. LXIX, 526 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. 10 k.
Kóbor Tamás. Munka. Elbeszélések. (8-r. 240 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. 4 k.
Könyvtár, Olcsó —. Szerkeszti Gyulai Pál. 1513—1515. szám. (16-r.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. Egy-egy szám. 20 f.
1513—1515. szám. Erdélyi Zoltán. Vesztett boldogság. Verses-regény. Az Akadémia által 1897-ben a Nádasdy-féle 100 aranyas díjjal jutalmazott pályamű. 3. kiadás. (102 l.)
Mauks Cornélia, Farkasfalvi —. Zörgő harasztok. Elbeszélések az ifjúság számára. Mühlbeck Károly rajzaival. (Lex. 8-r. 157 l.) Bpest, 1909. Franklin-Társulat. Vásznonba kötve 6 k.
Shakespeare tár, Magyar —. Szerkeszti Bayer József. A vallás-és közoktatásügyi m. kir. minister támogatásával kiadja a Kisfaludy-Társaság Shakespeare bizottsága. I. kötet. 4. füzet. (8-r. IV, 241—319 l.) Budapest, 1908. Franklin-Társ. 2 k.

Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) r.-t. könyvkiadó-vállalata Budapesten.

Benedek Elek. Virágos kert. Versek, történetek 6—12 éves gyermekeknek. Mühlbeck Károly képeivel. (4-r. 80 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. kötve. 5 k.

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címzetre beküldeni sziveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest, V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

Madzsar Gusztáv. Legjobb otthon. Igaz történet. A Harder után az ifjúság számára elbeszéli M. G. (N. 8-r. 167 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. Vásznonba kötve 3 k.
Tóth Sándor. A magyar szabadság atyja. Regényes korrajz. A magyar ifjúság és a nagyközönség számára. Pataky László rajzaival. (8-r. 156 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. Vásznonba kötve 3 k. 50 f.
Universum. Találmányok, felfedezések, utazások, vadász-kalandok, természetcsodák, hasznos tudnivalók; a természettudományok, a földrajz és az egészségügy köréből való olvasmányok. Évkönyv a család és ifjúság számára. Szerkeszti dr. Hankó Vilmos. Sok képpel. IV. kötet. (N. 8-r. 384 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. Vásznonba kötve 8 k. 50 f.

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpesten.

Gööz dr.—Ujváry. Tanítók tanácsadója. Tájékoztató a tanítók összes jogviszonyai felől. A legújabb törvények, miniszteri rendeletek és utasítások alapján teljesen átdolgozta Petróczy István. 5. kiadás. (N. 8-r. 256 l.) Bpest, 1909. Lampel R. r.-t. szort. Vásznonba kötve 4 k.

Légrády Testvérek Budapesten.

Ráskai Ferencz. Asszonyi balsors. Elbeszélések. (8-r. 168 l.) Bpest, 1909. Légrády Testvérek. 3 k., kötve 4 k.

Ifj. Nagel Ottó Budapesten.

Füzetek, Klinikai —. Előadások a gyakorlati orvostan összes ágaiból. A legkiválóbb szakférfiak közreműködésével szerkeszti dr. Donath Gyula. XVIII. évfolyam 11. füzet. (N. 8-r.) Bpest, 1908. Ifj. Nagel Ottó. Egy-egy füzet 90 f.
11. füzet. Donath Gyula dr. Fejezetek az alkoholizmus tanából. (303—324 l.)
Komáromy Mihály. Az örök-élet bizonyossága. Az egyetlen bizonyító ok a sirontúli élet valóságának bizonyítására. (8-r. 84 l.) Bpest, 1908. Ifj. Nagel Ottó biz. 2 k.

«Pátria» irod. vállalat és nyomdai r.-t. Budapesten.

Kodolányi Antal. A mezőgazdasági munkák és teendők hónap-ról-hónapra a mezőgazdaság minden ágában. (8-r. 184 l.) Bpest, 1909. Pátria r.-t. 3 k.
Motloch Rudolf. Az angol ló tenyésztése és annak története Kladrubban. Egyszersmind gyakorlati tanácsok a félvér-tenyésztőnek. Német eredetiből fordította Bodor Elek. (N. 8-r. 39 l.) Sárköz, (é. n.) Pátria r.-t. biz. Bpesten. 1 k. 20 f.
Weiser István dr. A szarvasmarha hizlalása. O. Kellner keményítőérték elmélete alapján. (N. 8-r. 42 l.) Bpest, 1909. Pátria r.-t. 2 k.

Schenk Ferencz Budapesten.

Csáth Géza. Puccini. (Har. 16-r. 32 l.) Bpest, (é. n.) Schenk Ferencz biz. 50 f.
Gajdács Pál. Simonyi József a híres óbester. Népies elbeszélés 12 énekben. Nagy Pál s Jókai Mór művei után írta G. P. Illustrálta Garay Akos. (Lex. 8-r. 142 l.) Gyoma, 1909. Schenk Ferencz biz. Bpesten. Vásznonba kötve 4 k.
Maupassant, Guy de — összes versei. Fordította Kosztolányi Dezső. (K. 8-r. 89 l.) Bpest, (é. n.) Schenk Ferencz biz. 2 k.
Nagy Imre. Melódiák. Versek. A címlapot Földes Imre rajzolta. (N. 8-r. 94 l.) Bpest, 1909. Schenk Ferencz biz. 3 k.

Stark Nándor Szentesen.

Budapest fő-és székvárosi naptár az 1909-iki közönséges évre. XIX. évfolyam (8-r. 64, 24 l.) Bpest, 1909. Stark Nándor.
Budapest fő-és székvárosi nagy képes naptár az 1909-iki közönséges évre. XIX. évfolyam. (N. 8-r. 48, 18 l.) Bpest, 1909. Stark Nándor.

Képes naptár Jézus és a boldogságos szűz szent szívének tiszteletére az 1909-iki közönséges évre. XIX. évfolyam. (N. 8-r. 48, 18 l.) Bpest, 1909. Stark Nándor.

Szél Nándor Kecskeméten.

Joó Gyula dr. A magyar törvény fogalma és jogi természeté jogtörténeti és összehasonlító alapon. I. részlet. (N. 8-r. 292 l.) Kecskemét, 1908. Szél Nándor. 6 k.

Szolcsányi Gyula Egerben.

Adatok az egri egyházmegye történelméhez. Az egri egyházmegyei irodalmi egyesület választmányának megbízásából szerkesztő **Leskó József**. IV. kötet. (N. 8-r. 551 l.) Eger, 1907. Szolcsányi Gyula biz. 7 k.

Huttkay Lipót dr. A szellemegyeniségéről példában. Tanulmány. (N. 8-r. 40 l.) Eger, 1908. Szolcsányi Gyula biz. 1 k.

Vincze Ambró. Kath. ker. egyháztörténelem a középiskolai ifjuság használatára. Átdolgozták **Szentes Anzelm dr.** és **Kovács Pius**. 7. javított kiadás. (N. 8-r. 138 l.) Eger, 1908. Szolcsányi Gyula. 1 k. 40 f.

Toldi Lajos Budapesten.

Fekete Gyula dr., Nagyiványi —. A munkásság helyzete. (N. 8-r. 76 l.) Bpest, 1903. Toldi Lajos biz. 2 k.

Rendeletek tára, Magyarországi —. XLII. évfolyam. 1908. IX. füzet. Kiadja a m. kir. belügyminiszterium. (N. 8-r. 1503—1624 l.) Bpest, 1908. Toldi Lajos biz. 1 k. 40 f.

Törvénytár, 1908. évi országos —. (Corpus Juris.) Kiadja a m. kir. belügyminiszterium. 15. szám. (XLVI. törvénycikk.) (4-r. 973—976 l.) Bpest, 1908. Toldi Lajos biz. 16 f.

Vogl Imre. Tánczmódor. Hasznos ismertető a mai bálók és házi mulatságokon illő viselkedésről. Mellékelve a körmagyar és francia négyes leírása. (8-r. 44 l.) Bpest, 1908. Toldi Lajos biz. 1 k.

Az ipartörvény tervezetének a kereskedelmi egyesületekre vonatkozó határozatai.

Irta: *Dr. Ranschburg Nándor.*

Kereskedelmi miniszteriumunkban talán sohasem folyt még oly lázas tevékenység a törvényalkotás terén, mint a jelen kormány alatt. A kereskedelmi miniszter — több kisebb törvénytervezet kidolgozása után immár a második nagyszabású törvényalkotással lép a nyilvánosság elé. Az első volt az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset elleni biztosításáról szóló törvény. A második az új ipartörvény, melynek tervezete Sztényi József államtitkár neve alatt bocsáttatott a nyilvánosságra.

Ez a tervezet, a mely a magyar ipart, kereskedelmet és munkásügyet minden vonatkozásában szervezi és szabályozza, boszorkányos gyorsasággal készült el a miniszterium konyhájában. Valóban nem csuda, ha annak minden fejezete az érdekelt körök legélesebb kritikáját hívta ki maga ellen.

Bennünket első sorban a tervezet azon intézkedései érdekelnek, a melyek a kereskedelmi egyesületekre vonatkoznak. A tervezet ez irányban mélyreható reformokkal lép fel, mely reformok a magyar könyvkereskedelemre is jelentékeny kihatással lehetnek.

A nagy újítás, melylyel a tervezet a kereskedelmet meglepi, a kötelező kereskedelmi testületek megalkotása. A reform szerint minden önálló kereskedő tartozik valamely kereskedelmi testület tagja lenni, és így alá lesz vetve mindazon szabályoknak, a melyeket a testület tagjaira nézve megalkot.

A kereskedelmi testületek megalkotásának gondolata egyes kereskedői egyletek köréből indult ki,

A kötelező testületek gondolatának szülő oka az volt, hogy a kereskedelmi egyletek a tisztességtelen verseny leküzdése végett próbálták kötelező szabályokat teremteni a szakmabeliek számára. Ezen kötelező szabályok megvalósítása azonban mindig hajótörést szenvedett azon szakmabeliek magatartásán, a kik nem léptek be az egyletbe s az egyleti tagok kötöttségét ügyesen kihasználták. Az érdekelték már most úgy gondolkodtak, hogy kötelező kereskedelmi testületeket kell alkotni, melyeknek minden kereskedő a törvéynél fogva köteles tagja lenni. Ily módon a testületnek módjában lesz, hogy az összes szakmabeli kereskedőkre kötelező szabályokat alkosson, a mely szabályok betartását nem fogják immár az oudsiterek lehetetlenné tenni.

A kereskedelmi miniszterium tehát a kereskedő világ köréből kiindult óhajnak engedett, midőn a tervezetbe felvette a kötelező kereskedelmi testületek rendszerét. A következőkben röviden ismertetni fogjuk a kereskedelmi testületeknek a tervezetben megállapított szervezetét és működési körét. Azonban előre kell bocsátanunk, hogy a tervezet által javaslatba vett kereskedelmi testületek szervezete és hatásköre oly módon van meghatározva, hogy azok nézetünk szerint éppen azt a célt, a melyet szolgálniok kellene, sohasem fogják elérhetni.

A mint már említettük a kereskedelmi testületnek minden önálló kereskedő a törvény erejénél fogja tagja lesz.

Kereskedelmi testület lesz minden törvényhatósági és rendezett tanácsú városban, azonkívül minden járási székhelyen. Az egyes kereskedelmi testületekben az összes kereskedelmi üzletágak képviselve lesznek. Az egyes üzletágak, a mennyiben számbelileg elég erősek, külön szakosztályokat fognak alkotni a testület kebelében. Azon üzletágak, melyek nem elég erősek arra, hogy külön szakosztályt alkossanak, egy vegyes szakosztályba lesznek tömörítve.

A fővárosban minden oly üzletág, melynek legalább 100 tagja van, külön kereskedelmi testületet fog alkotni. Ha az egyes szakmabeliek száma nem éri el a 100-at, akkor a rokon szakmákkal egyesítve fognak egy kereskedelmi testületet alkotni.

A kereskedelmi testületek a hatóságok legszigorúbb ellenőrzése alá lesznek helyezve. Az első felügyeleti hatóság a városokban a tanács, a vármegyékben pedig az alispán lesz. A másodfokú felügyeleti hatóság a kereskedelmi miniszter.

A tervezet gondoskodik róla, hogy a felügyeleti hatóság a leghatályosabban érvényesíthesse ellenőrzését a testület működésére. A felügyeleti hatóság minden testülethez állandó iparhatósági biztost rendel ki, a ki a testületnek, valamint a testület szerveinek minden üléséhez meghívandó és azokon részt vehet.

Az iparhatósági biztosnak joga van az ülés határozatai ellen tiltakozni, mely esetben azok csak a felügyeleti hatóság jóváhagyása után léphetnek életbe. A felügyeleti hatóságnak hivatalból is jogában áll a testület szabályellenes határozatát megsemmisíteni.

A testület, vagy a testületi szervek által hozott minden határozat hivatalból felterjesztendő a felügyeleti hatósághoz. Felterjesztendők ezenkívül a tagok jegyzéke és a közgyűlési jegyzőkönyvek is.

A testületek szervei: a közgyűlés és az előjáróság. A testületi előjárásagon kívül az egyes szakosztályoknak is van előjáróságuk.

Lássuk immár, hogy az ily módon megszervezett kereskedelmi testületek minő feladatokat fognak végezni.

Azt hiszem, hogy a testületek működési körét legjobban akkor tekinthetjük át, ha megismerjük, hogy minő működést nem szabad a testületnek kifejtene.

A tervezet 622. §-a a következő tilalmakat foglalja magában:

A testület nem kötelezheti tagjait bizonyos sajtótermékek beszerzésére, vagy sajtótermékek kiadásának támogatására, úgyszintén nem korlátozhatja őket árúik és szolgáltatásaik és bevásárlási forrásaik megválasztásában stb.

Ezen részletezett tilalmon kívül a tervezet még a következő általános tilalmat foglalja magában:

A testület oly feladatra és oly eszköz alkalmazására, melyet a törvény vagy a törvényen alapuló szabályzat hatáskörébe tartozónak *kifejezetten el nem ismer*, működését ki nem terjesztheti, oly ügyekkel, melyek a törvény által megállapított feladatait közvetlenül nem érintik, nem foglalkozhat, végül tagjai cselekvési szabadságát oly irányban, melyben arra a törvény fel nem hatalmazza, nem korlátozhatja. (620. §.)

Ha ezen tilalmakat figyelembe vesszük, akkor azonnal tisztán látjuk, hogy a testület azokat a célokat, a melyekért a kereskedők a testületeket óhajtották, soha elérni nem fogják. Legjobban megérthetjük ezt, mi, a kik a Magyar Könyvkereskedők Egyletében oly egyleti szervvel rendelkezünk, a mely többé-kevésbé képes az üzleti tisztességet tagjai körében megoltalmazni és sikeres működését csupa olyan ténykedésnek köszönheti, a melyet a tervezet a kereskedelmi testületeknek megtilt. A tisztességtelen verseny legveszedelmesebb jelensége mindenütt az árú elkötyavetyélése. Ennek határt szabni csak úgy lehet, ha a testületnek módjában áll a kereskedőket árúik árának megállapításában korlátozni.

A tervezet azonban kizárja a testületek jogköréből az ár szabályozását. Ez által lehetetlenné tenne bármiféle rabattegyezményt. Lehetetlenné tenne a könyvkereskedők egyletének oly értelmű szabályait, melyek a kiadókat kötelezik, hogy bizonyos árban és meghatározott engedménnyel szolgáltatassák kiadmányaikat, a könyvkereskedőknek. Tágabb magyarázat mellett tilalmas volna az oly határozat is, mely a kereskedőknek a ráadást, ajándékozást, a portókedvezményeket és más oly kedvezményeket tiltana meg, a melyek a fejlettebb kereskedői morál értelmében szintén a tisztességtelen verseny körébe tartoznak. Megakadályozná a tervezet a testületi szaklapok kötelező tartását; megakadályozna például oly irányú tevékenységet, melylyel a Magyar Könyvkereskedők Egylete az évkönyvet és a bibliografiát adja ki. Szóval mindazon ténykedéseket, a melyek a piacz szervezésére a tisztességtelen verseny leküzdésére, az elkötyavetyélés megakadályozására és a szakmában nélkülözhetetlen sajtótermékek előállítására irányulnak, a tervezet a testületek körében megakadályozza.

A fent idézett 620. §. tilalmaz minden oly tevékenységet, a mely a törvény által *kifejezetten*

a testület hatáskörébe utasítva nincs. Ezen általános intézkedés által mód adatik a hatóságoknak, hogy minden oly intézkedést, a melyben a közönség látszólagos érdeke szembe kerül az illető kereskedelmi szakma érdekeivel megakadályozzon.

Utóbb rá fogunk mutatni arra is, hogy a tervezet a most felsorolt tilalmakat a szabad kereskedelmi egyesületekre — a minő pl. a magyar könyvkereskedők egylete, ugyancsak kiterjeszti, úgy, hogy a jövőben ezek sem folytathatnák azt a szabad tevékenységet, melyet eddig gyakran épen a kereskedelmi miniszterium pártfogása mellett is szabadon folytathattak.

Lássuk már most azt a pozitív hatáskört, a melyet a tervezet a testületek számára megszab.

A tervezet 619. §-a szerint a testületek feladata: «tagjaik közszellemének, általános üzleti és szakbeli tisztességének, szakképzettségének és munkabuzgalmának, továbbá általános gazdasági érdekeinek fejlesztése és előmozdítása; szövetkezetek létesítésének kezdeményezése és előmozdítása, a törvény korlátain belül az ipari tan- és munkaviszony rendezésének, valamint az ipari oktatásnak előmozdítása; tagjai jogbiztonságát és jólétét előmozdító intézmények kezdeményezése, támogatása és létesítése; a törvény által ránézve kötelezően előírt közigazgatási teendők ellátása, az iparosok nyugdíj biztosítási ügyének szervezése, végül a gondozására bízott érdekeknek a hatóságok előtt, továbbá más testületekkel és magánfelekkel szemben való képviselése.»

Amint látjuk e szakasz eléggé tág működési kört szab meg a kereskedelmi testületeknek. Ha azonban közelebbről vizsgáljuk a feladatkört, rájövünk, hogy abban nagyon kevés a reális anyag. A testületek körébe utalt feladatok lényegileg 3 osztályba sorozhatók;

1. az ugynevezett önségély körébe tartozó feladatok. Ide tartozik a szövetkezetek, nyugdíjintézetek, segélyegyletek létesítése, a segédek szakképzése stb. s ide tartoznék a kereskedelmi tisztességet szabályozó intézkedések megvalósítása is;

2. érdekképviselés a hatóságokkal szemben;

3. a közigazgatási teendők ellátása.

A mi az első csoportot illeti, arra nézve az a megjegyzésünk, hogy szövetkezetek, nyugdíjintézetek és segélyegyletek létesítése, úgyszintén az ipari oktatás szervezése csak tőkeerős szakmákban lehetséges. A tőkeerős szakmák azonban ugyanezt a feladatkört szabad egyesületek révén talán sikeresebben oldják meg, mint a kötelező kereskedelmi testületek keretében. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy tőkében és tagjai számában gyenge kereskedelmi ágak, — a minő például a könyvkereskedelem is — e feladatokat egy országos egyesület keretében sokkal sikeresebben képesek megoldani, mint a vidéki decentralizált kereskedelmi testületek. El sem tudok képzelni oly feladatkört, a melyet az ország egyes vidéki városaira szétszórt kereskedői testületek könyvkereskedői szakosztályai megoldani képesek volnának. Akár a szövetkezeti eszme, akár a szakoktatás gondolata, akár a segélyegyletek a könyvkereskedelem terén csak országos egyesület útján oldhatók meg sikeresen.

A mi pedig a kereskedelmi tisztesség megóvását és a piacz szervezését illeti, erre vonatkozólag

már előadtuk, hogy a testületek ez irányban való működését a tervezet korlátozó intézkedései lehetővé teszik.

A tervezet szerint a kereskedelmi testületek hivatva volnának a szakmabeli érdekeket a hatóságokkal szemben képviselni. Ugyanezen feladatkört szolgálják ma a kereskedelmi és iparkamarák és kétségtelen, hogy ezen nagyobb koncepciójú szervezetek sokkal alkalmasabb szószólói a kereskedelem és ipar érdekeinek, mint a városokra és járásokra szétforgácsolt kereskedelmi testületek.

Végül hátra vannak a tervezet által a kereskedelmi testületek hatáskörébe utalt közigazgatási teendők.

A tervezet ugyanis nagylelkűen a kereskedelmi testületek nyakába varrja az iparigazolványok kiállítását, és a kereskedők, valamint a segédek nyilvántartását. Ez a feladatkör súlyos terheket ró a kereskedelemre a nélkül, hogy ezért bárminemű ellenértéket szolgáltatna. Az iparigazolványt ugyanis a kereskedelmi testület minden akadékoskodás nélkül azonnal kiállítani köteles, a mint az iparüzést valamely kereskedő bejelenti. Az iparigazolvány kiállítása tehát nem jog, hanem kötelesség. Ugyancsak súlyos kötelesség az iparigazolványok és segédek nyilvántartása. Mindezen teendők költségeit a kereskedelmi testületeknek a saját tagjaiktól szedett jövedelemből kellene fedezniök.

Ime ismét egy állami teher áthárítása a kereskedő világra.

A kereskedelmi testületek költségeik fedezésére díjakat rónak ki tagjaikra. A tagsági-díj kirovása, vagy az adó bizonyos százalékos hányadában, vagy pedig az alkalmazott segédek száma szerint történik.

A testületi tagdíj éppen a közigazgatási teendők ellátása folytán előreláthatólag elég tetemes lesz. Az általános testületi tagdíjakon kívül az egyes szakosztályok külön díjakat is róhatnak ki tagjaikra.

Mindezen tagdíjak a közadókkal együtt és azok módjára szedetnek be az érdekelteken.

Az a problematikus előny tehát, melyet a kereskedelmi testületek a kereskedő világnak nyújtanak, mindenestre eléggé tetemes anyagi áldozatokkal járna. Ennek elsősorban az lesz a következménye, hogy az a kereskedő, a ki a kereskedelmi testületnek köteles tagja és annak akarva-akaratlan adózni kénytelen, ki fog lépni a nem kötelező kereskedői egyesületekből, nehogy azok terhei is vállaira nehezedjenek. A kereskedelmi testületek hatása tehát különösen a tökeszegény szakmákban elsősorban az lesz, hogy a testület el fogja sorvasztani a mai egyesületet.

* * *

Az ipartörvény azonban a kereskedő testületek szabályozásán kívül a kereskedői egyesületeket is szabályozási körébe vonja s reformok ezen a téren sem hiányzanak.

Az első nagy reform, a melyet a tervezet az egyesületekre nézve létesít, abban áll, hogy a kereskedelmi egyesületnek tagja lehet mindenki, a ki az illető szakmát mint önálló kereskedő üzi. A kereskedői egyesületeknek az a joga tehát, hogy tagjaik körébe azt veszik fel, aki nekik tetszik, megszűnnek, s az egyesület köteles lesz minden szakmabelit felvenni, a ki tagul jelentkezik.

A további reform, melyet már featebb is említettem, abban áll, hogy mindenféle kereskedelmi egyesületnek tiltva lesz, hogy tagjait sajtótermékek beszerzésére, vagy ilyenek kiadásának támogatására kötelezhesse, úgyszintén áruik és szolgáltatásaik árának megállapításában vevőik, megrendelőik és bevásárlási forrásaik megválasztásában korlátozhasssa. Tiltva lesz továbbá az egyesületeknek tagjaik ellen oly eszközt alkalmazni, melyre a törvény az egyesületet fel nem hatalmazza.

Ezáltal problematikussá válik az egyesületek lapkiadási joga oly formában, hogy a tagok a lapot tagdíjaik fejében kapják; ugyanezt mondhatjuk más oly egyesületi kiadványról is, melyet a tagok beszerezni kötelesek. (Utalok pl. egyesületünk közgyűlésének azon határozatára, mely szerint minden belépő tag köteles az évkönyv eddigi folyamait megvenni.) Rabattegyezményről szó sem lehet. Az egyesületi tagokat ily egyezmény betartására kötelezni, vagy azok megszegéséért büntetni tilos lesz. De tilalmas lesz oly irányú intézkedés is, a mely pl. a kiadót eltiltaná attól, hogy áruit bizonyos egyéneknek, vagy bizonyos üzletet folytató kereskedőnek, pl. antiquáriusnak, bázároknak ne szállítsa, mert hiszen tilos bárkit vevőközönségének megválasztásában korlátozni. Tilos lesz a szállítási zárlat kimondása is, mert az egyesület tagjai ellen csak bírságot és kötbért alkalmazhat, más kényszereszközt nem.

Kérdezzük már most, hogy ha a tervezet törvénnyé válik, mi maradna meg a könyvkereskedők egyesületének hatásköréből? Hogyan védekezik az egyesület a kótyavetyélés ellen, hogyan őrködik a bolti ár felett, hogyan ellenőrzi a hirdetések tisztességét, hogyan tartja meg kiváltságos kedvezményeit a kiadókkal szemben? Hogyan adja ki a Corvinát, hogyan az évkönyvet, illetve a bibliografiát? Az egyesület minden célja, minden alkotása és minden eszköze az ipartörvény tervezetének valamely tilalmába ütközik bele.

A tervezet a kereskedelmi egyesületeket is szigorú hatósági ellenőrzés alá rendeli. A felügyeleti hatóság, városokban a rendőrkapitány, illetve a tanács, a fővárosban pedig a kerületi előljáróság. A felügyeleti hatóságoknak jogukban áll az egyesületek önkormányzati szerveinek minden határozatát vagy intézkedését, mely a törvénybe vagy alapszabályokba ütközik, felebbezés esetén megsemmisíteni. Ha az egyesület előljárósága (választmány) törvényes hatáskörét túllépi, úgy a felügyeleti hatóság az előljáróságot feloszlathatja és tagjainak újból való megválasztását határozott vagy határozatlan időre eltilthatja. Természetesen jogában áll a felügyeleti hatóságnak az egyesületet, ha a törvényes vagy alapszabályszerű hatáskörét túllépi, fel is oszlatni.

A teljesség kedvéért megemlítjük, hogy a ma működő egyesületeknek köteleességük lesz alapszabályaikat a tervezet kívánalmainak megfelelően átdolgozni és az ily módon átdolgozott alapszabályokat a kereskedelmi miniszterhez jóváhagyás végett felterjeszteni.

* * *

A fentiekben nagy vonásokban ismertettem a tervezetnek a kereskedelmi egyesületekre vonatkozó intézkedéseit. Célom az, hogy figyelmemre a magyar könyvkereskedők egyesületének tagjait arra a

komoly veszélyre, mellyel az ipartörvény tervezete az egylet autonóm működését és a kar érdekeit fenyegeti.

A tervezetnek a kereskedelmi testületekre vonatkozó intézkedéseivel foglalkozott már az országos kereskedelmi egyesülés is, melynek e tárgyban tartott ülésén egyletünk képviselve volt, és természetesen figyelmeztette az országos kereskedelmi egyesülést arra a komoly veszedelemre, mely a könyvkereskedelmet fenyegeti. Megnyugtatóan szolgálat, hogy az országos magyar kereskedelmi egyesülés a kereskedelmi testületek eszméjét egyáltalán nem fogadta barátságosan, sőt elvben elhárította, hogy a kereskedelmi ministeriumnál oly irányú előterjesztéssel él, mellyel a kereskedelmi testületek létesítése ellen foglal állást.

Természetes, hogy az egyletnek a maga körében is a legkomolyabban foglalkoznia kell a tervezet vonatkozó intézkedéseivel és mindent el kell követnie, hogy állásfoglalását illetékes helyen érvényre juttassa.

VEGYES.

Nick Carter csődje. A népszerű *Nick Carter* megbukott. Nem tudjuk, hogy a vállalat csődjével megszűnik-e majd ez a folyóirat, mely annyi ideig működött a jó izlés, a tisztesség irodalom rovására, de mindenesetre nem lesz érdektelen, ha főbb vonásaiban elmondjuk ennek a vállalatnak a történetét.

Mikolász Sándor nyomdász-segéd volt Budapesten, innen Nürnbergbe került, a hol később egy könyvkereskedésben talált alkalmazást. Igen jó külsejű, jó megjelenésű, csinos fiatalember léte, a ki ezenkívül még meglehetősen beszélőképességgel is rendelkezett, csakhamar bejutott egy ottani előkelő családba, s elvette a család egyik leányát, bizonyosan jelentékeny hozománnyal.

Eichler dresdai czéggel, a Nick Carter című detektívregények kiadójával, a kinek e regények kizárólagos terjesztésére a kontinensen védjegyes szabadalma van, megállapodott aziránt, hogy a könyvek magyar nyelven való terjesztését Magyarországra nézve átveszi. Ezzel a vállalattal jött Budapestre. A füzeteket eleinte, körülbelül 40 füzetig, az Eichler czég nyomta és szállította Mikolásynak. Hogy milyen jelentékeny forgalma volt, s hogy milyen agilitással dolgozott, s végül, hogy a nép alsó rétegeiben milyen keresletnek örvendett a Nick Carter, azt mi sem bizonyítja fényesebben, mint az, hogy három hónap alatt circa 40.000 korona forgalmat tudott kimutatni a füzetekből. Az egész manipulációt a Királyutca egy átjáró házában levő kis irodahelyiségben, minden nagyobb költség nélkül végezte. Társát, ki a magyar viszonyokat és a magyar könyvkereskedőkkel való összeköttetés lebonyolítását ismerte, Stokovszkyt a nyár folyamán végkielégítette és most már nagyobb vállalkozásokba kezdett és ez lett veszte.

Átvette ugyanis bizományi kezelésre a Vass József kiadásában megjelent Nobody detektív-történetek kiadását és az eddig megjelent füzetek terjesztését. Utóbbiakat csak bizományba, mégis avval a kötelezettséggel, hogy azt saját kiadásában folytatni fogja. Megjelentette továbbá saját kiadásában egy Grant kapitány című hasonló szellemben írt ponyvát és végül a Szentesi Rudolf álnév alatt írt Budapesti rejtelmek regényének kiadási jogát is megszerezte és most már irodalmi tanácsosa Zigány Árpád ösztönzésére a Teréz-köruton egy nagy és drága üzlethelyiséget rendezett be, a hol könyvet

és papirost is akart árulni. Ezen újabb vállalkozások, befektetések és kötelezettségek azonban távolról sem voltak olyan haszonhozók, mint a Nick Carter és a Buffalo s nemcsak hogy haszonhajtók nem voltak, hanem még a költségeket sem hozták be.

Igy azután nem csoda, hogy tekintettel a 6000 koronás lokalitásra, tekintettel több mint 6000 koronás világítási felszerelésre és tekintettel azon nyomdai költségekre, a melyek az utóbb felsorolt 3-féle munka előállításából kifolyólag származtak, tekintettel mondom mindezekre, nem lehet csodálni azt, ha, mire a drága helyiségben, annyira a mennyire berendezkedett volna, fizetőképessége megszűnt.

Két budapesti nyomda circa 25.000, lakás és világítás körülbelül 13.000, két budapesti antiquarius körülbelül 12.000, az Eichler dresdai czég circa 20.000 s végül néhány kisebb számú számla következtében 80.000 korona passivát mutatott fel, a melyekkel szemben a kimutatható aktiva Nick és társai eddig kinyomott füzetekből áll, a melyek értéke azonban igen problematikus és különösen alá van vetve annak a körülménynek, hogy a füzetek folytatásai hetenkint pontosan megjelenhessenek.

A hitelezők megpróbálnak még egy pár módust, a melylyel követelésüket valamiképpen biztosíthatnák, ez azonban aligha fog sikerülni és így a napi lapok és az iskolák által a Nick ellen méltán indított harc minden bizonynyal diadalmasodni fog, habár nem az ő révükön.

Mennyi biblia kelt el Magyarországon? A Skót Nemzeti Biblia-Társulat, a mely már negyvenöt éve működik hazánkban, az utóbbi években Webster James vezetése alatt figyelemreméltó eredményeket ért el. A mostani év pedig a szentírás terjesztésében messze felülmúlja az eddigi eredményeket. Az évvégi számadás szerint a társulat tizenöt kolportörje, kik hazánk különböző részeiben munkálkodnak és más összeköttetési által közel hetvenezer bibliát és bibliai részt terjesztett el. E szám csaknem hatszorosan felülmúlja a múlt évben terjesztett szentírások számát.

Vidéki levél. A következő levél érkezett hozzánk a napokban: «Mindenek bocsánatát kérek alkalmatlankodásomér, egy kéressel fordulok önhöz. Volna oly szives és értesítene engem arról, van e joga egy könyvkereskedő segédnek, abban az esetben ha a főnök felmond egy órára az üzleti idő alatt eltávozni, vagy nem, ha igen úgy kérem megírni, hogy hol találhatom ezt meg. Fáradtságát előre is köszönöm maradok kiváló tisztelettel.» Szomorúan világítja meg ez a levél a vidéki könyvkereskedelem némely viaszágait. Ime egy könyvkereskedő-segéd, a ki néhány sorban egy csomó helyesírási hibát ejt, szavakat hagy ki, s méltó párja a főnök, a ki úgylátszik nem engedi meg, hogy felmondott segéde egy órára eltávozzék. — Kommentárt nem kívánunk ehhez írni, csak annyit jegyeznünk meg, hogy ezt a levelet egy nagyobb vidéki városból kaptuk.

Olcsóbb lesz a papiros (?). Régi vágyunk a vegyészeknek, hogy a papiros gyárását olcsóbbá tegyék. A cellulóze gyártására alkalmas faállományának rohamos csökkenése e vágyat még jobban élesztette s a kísérletezés ez irányban — ha hinni lehet a szakkörökben elterjedt híreknek — ma már igen szép reménnyel kecsesget. Az egyik hír szerint a washingtoni kormány több vegyész támogatott ama munkájában, hogy kukoriczacsutkából papirost állítsanak elő. Allítólag sikerült is különböző fajta kukoriczacsutkát papirgyártásra alkalmas péppé átváltoztatni. — A másik hír szerint Bert de Lamerre trinidadi cukorültetvényes és vegyész cukornádból gyárt papirost. A cukortartalmától megfosztott nádcukrot, az úgynevezett megaszt ugyanis a háromszori sajtolás után néhány órán át főzik, majd malomkövek közt megörlik s így előkészítve, rendes papirgyártó gépeken feldolgozzák. Érdekes, hogy a megaszt eddig mint tüzelőanyag tonnánként alig tíz korona értéket képviselt, mint cellulóz-pép pedig 120 koronát ér.

Eljegyzés. Benkő Ignác brassói kartársunk eljegyezte Székely Szerénkét.

Ujévi reklám-ajándék! Európa nagyobb államaiba

különféle nyelvű szöveggel szállítjuk a közkezdveltségű és czélszerű beosztásu magyar gyártmányu Molnár-féle heti naptárral egyesített
m. kir. szab. iróalzatot.

Gyártmányaink ezenkívül — melyek tetszetős kivitelüknél fogva az egész országban általános elterjedtségnek és közkezdveltségnek örvendenek — a következők:

Óriási naptárak minden hivatalban és irodában nélkülözhetetlen.
Heti előjegyzési naptárak

különféle kivitelben, ugyszintén nagy, közép és kicsi
915 8—8 **fali naptárak.**

Minták árfelszámítás mellett. — Képes árjegyzéket és árajánlatokat készséggel küld díjtalanul a

MOLNÁR-féle nyomdai műintézet és szab. iróalzatgyár r.-t., SZEKSZÁRD.

Dobos Ferencz segédem üzletemből előlegének hátrahagyásával decz. 1-én eltűnt. Kérem hollétéről szives értesítést.
916 *Radics Sándor*, Kolozsvár.

Keresünk!

Ódon vagy új állapotban, de minden esetre jó karban:

1 **Rákosi Jenő**, A legnagyobb bolond. Szives ajánlatokat közvelen hozzánk kérünk. 917

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részv.-társ. Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.

Ügyes fiatal könyv- és papirkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik. Fényképpel ellátott ajánlatot **Auka Sándor** könyv- és papíráruházába intézendő. Samosujvárt (Erdély). 918

Szelinski György, Wien, I., Tuchlauben, 21. keres és közvelen ajánlatot kér:

1 **Műveltség könyvtára** 6 kötet kötve.
1 **Marczali**, Nagy képes világtörténet. 12 kötet kötve.

Corpus juris hungar. 1900. és folytatólag ered. fekete félbörkötésben.

Csakis kifogástalan példányokra reflectálunk. 919

Könyv-, papirkereskedő, elsőrangú szakérő évek óta üzletvezetői minőségben működik, megfelelő állást keres, esetleg utazói, raktárnoki állást elfogad. Szives megkereséseket **Döri E.** festékgyár Nagymező-u. 23. czéghez kér. 920

Keresek egy 20—22 éves ügyes és szorgalmas fiatalembert január 15-iki belépésre. Ajánlatokat a fizetési igény pontos megjelölésével, valamint fénykép mellékletével sürgösen kérek.

Ifj. Deutsch Mór

(azelőtt Alexander Vilmos)

könyv- és papirkeresk. könyvnyomdája, 921 Sátoraljaújhely.

Pénzügyi Kodex gyűjteményes munkám elhelyezésére ügyes és megbízható utazót keresek. Ajánlatok dr. Szabó Sándor jogtanár, Sárospatak, küldendők. 922 1—b.

Kármán Zsigmond Losonczon keres és ajánlatokat közvetlen kér:

1 **Pallas Lexikon** XI—XVIII. kötet füzve.

Szerény igényű, munkaszerető könyvkereskedősegédet keresek.
924 *Kovács Gyula* Nagybánya.

Fényes jövő!

Önállósítani szándékozó uraknak. Fiók könyvkereskedésem 6000 K-ért eladó. 2000 K készpénzért átvehető. Hátralék havonként 200 koronával törlesztendő. 3—2 925 *Radics Sándor*, Kolozsvár.

Mielőbbi belépésre keresek egy fiatal segédet. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kérek.

Krammer Vilmos, könyvkereskedő. 3—3 926 Szekszárdon.

Fiatal r. k. könyv- és papirkereskedősegéd, szép kézírással, ki az összes teendőkben jártas, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja. Azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat bizonyítványokkal kér.

Ifj. *Wajdits József* könyvkereskedése, 3—3 927 Nagykanizsán.

Kalaposmagolópapir bármely színben *elsőrendű* minőség bálaja (4800 ív) 25-50 korona *bérmertve* bármely vasuti állomásra *utánvétellel*.

Rösztler Károly papirnagykereskedése 5—1 928 Győr.

Mintával készséggel szolgálók.

Tisztelt Kartárs úr!

Van szerencsém értesíteni, hogy kiadásomban a következő fontos törvény jelent meg:

1908: XLVII. törvényezik

A borhamisításnak és a hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról.

Jegyzetekkel, magyarázatokkal és utalásokkal.

Ára 1 korona 20 fillér.

931 Szállítási feltételek: Bizományba 25%-kal, készpénz 33 $\frac{1}{3}$ és 7/6 példány.

A német kiadás nyolcz nap mulva fog megjelenni.

Budapest, 1908. deczember hó 20.

Ráth Mór.

Dunántúli

Keresztyén Énekeskönyv.

Van szerencsém a könyvkereskedő urakat tisztelettel értesíteni, hogy a főtisztelendő és méltóságos dunántúli ágost. hitv. evangélikus Egyházkerület ezentúl engem bízott meg Énekeskönyvének nyomtatása- és kiadásával. — A könyv szövege változatlan, nyomdai kiállítása pedig az eddiginek teljesen megfelel, papírosa tiszta famentes, nyomása világos, jól olvasható. A könyv alakja is ugyanaz maradt.

A könyv árát a főt. és mélt. dunántúli ágost. hitv. evang. Egyházkerület intencziójának megfelelően a következőképen állapítottam meg és pedig:

Keresztyén Énekeskönyv, ívekben (krúdában) darabja 180 K, félvászonkötésben, a tábla vakprezéléssel, a hát arany betűs czimnyomással, darabja 220 K, egész vászonkötésben, ugyanolyan kiállítás, arany kehellyel, darabja 320 K egész bőrkötésben, aranymetszéssel, aranyozott csattal és kehellyel 6—K, két hársnykötésben, aranymetszéssel, ezüst csattal és kehellyel 10—K.

A fenti árakból átlag — 25% engedményt nyujtok.

Kérem, hogy a megrendeléseket lehetőleg mielőbb hozzám juttatni kegykedjék, minthogy azokat 1908. évi decz. hó 20-ától kezdve a beérkezés sorrendjében intéztem el és kívánatos, hogy a karácsonyi ünnepek előtt a torlódást elkerüljem.

A könyveket az utólagos bonyodalmas elszámolás elkerülése végett **csakis készpénzfizetés ellenében** szállíthatom, tehát vagy utánvétellel, vagy a pénz előre való szives behűdése mellett, mindkét esetben **bérmertesen**.

Kérem, hogy ezen régi, kedvelt, nagyon elterjedt könyv iránt kellő érdeklődést tanúsítani sziveskedjék, a miért előre is háttas köszönetet mondok.

Kiváló tisztelettel

Romwalter Alfréd

929

Sopron.

Azonnali belépésre keresek egy fiatal papirkereskedősegédet, ki nyomtatására felvételhez ért és vevők látogatására vállalkozik. Magyar és német nyelvtudás megkívántatik. Fényképpel ellátott ajánlatot közvelen kér.

Vértés József, könyv- és papirkeresk. 930 Temesvár-Gyárváros.